

bitum sibi restituar, considerans quàm periculum est habere, vnde reddere potest, & non reddere, & sic ista petitio. et dimitte nobis &c. non tantum de pecunia intelligitur: sed etiam de omnibus, quo in nos quisque peccat, quod quidem peccatum si non dimiseris, non potes dicere, dimitte nobis, &c. Hæc ille. Septimò deberet homo iniurias, sibi a proximo illatas libenter dimittere: quia aliter Deus sibi sua peccata non dimittit, veritate dicente Math. 6. Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet, & vobis pater vester cœlestis debita vestra: si autem non dimiseritis hominibus, nec pater dimittet vobis peccata vestra. & sicut Deus dimittens homini peccata dimittit totaliter sine aliqua partiali exceptione, iuxta illud Math. 18. Omne debitum dimisi tibi. i. omne debitum delicti & supplicij, ad quod obligatur homo pro peccato cordis, oris & operis. & eodem modo debet homo uolens a Deo veniam obtinere inimico dimittere corde diligendo, ore pro eo orando, & opere sibi bene faciendo, vnde Aug. & ponitur in can. 23. q. 6. non oportet. In hoc (inquit) iubemur diligere inimicos, & miseri eorum, ut de perditione eorum dealeamus, & eorum salutem desideremus, pro eorum correctione quotidie laboremus & oremus. penitentibus solatia impendamus, hoc est si de sua iniquitate penitens a te veniam postulauerit, ostende, quod in corde dimisisti solatia oris, & operis impendendo. Vnde Lu. 16. Si peccauerit frater tuus in te increpa illum, & si penitentiam egerit, dimitte illi, & si septies in die peccauerit in te, & septies in die conuersus fuerit dicens, penitet me, dimitte illi. Et nedum si septies in die peccauerit, dimittere debes, sed toties quoties in te peccauerit. Vnde Math. 18. legitur, quod Petro quaerente a domino dicens. Quoties peccabit in me frater meus, dimittam ei usque septies: Dixit Iesus illi. Non dico tibi usque septies, sed usque septuagesies septies, ubi posset aliquis quaerere. Cur potius Christus dicit, quod dimittemus fratri septuagesies septies, quod ceteris, octo gentes, uel sub alio numero determinato. Et quantum ad istud respondit Aug. in de uerbis Domini, sermone. 15. ubi notat primo dictum

Apostoli ad Colos. 3. dicentis. Donantes vobismetipsis, si quis aduersus alium habet querelam, sicut Deus in Christo donauit nobis, ubi patet, quod forma quam nos debemus seruare dimittendo offensam proximis, sumitur ex forma secundam quam Christus dimisit nobis peccata. Et hinc scribitur Mat. 18. in persona Christi. Oportet te miseri conferui tui: sicut & ego tui misertus sum: sed ante aduentum Christi omnes homines eum offenderunt ab Adam usque ad Christum. excepto matre eius, a Christo usque ad Adam secundum Lucam fuerunt. 77. generationes. Sicut ego Christus totius generis humani dimittere uoluit culpas, quæ per 77. generationes incurrerunt, sic & homo omnes suas debet dimittere offensas, & hoc est septuagesies septies dimittere. hoc ille. Halpet igitur unusquisque suam conscientiam, & ui deat, si inimicos tantum diligit, quod quantumque sibi iniuriati fuerint, paratus sit uerè & liberè dimittere eis rite rogantibus veniam de commissis. Nam ut dicit Aug. in enchir. c. 57. Quisquis rogati peccati sui veniam & penitenti non ex corde dimittit, nullo modo existimet peccata sua a domino sibi dimitti. Quoniam mentiri ueritas non potest, quæ cum docuisset orationem dominicam in ea posita sententiâ qua ponitur. Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimitti debi nostris: uehementer commendauit omnibus dicens. Si dimiseritis hominibus delicta eorum dimittet & uobis pater uester cœlestis delicta uestra: si autem non dimiseritis hominibus, nec pater uester dimittet uobis peccata uestra hæc ille. Ex quo patet, quod oportet omnem hominem saluandum fratris sui in ipsum peccantis si quis talis fuerit misericorditer peccata dimittere. Sed hic oritur dubiū, quomodo potest homo fratris sui peccata dimittere, præsertim cum dicat Amb. & po. 4. sen. di. 18. c. 4. quod ille solus dimittit peccata, qui solus pro peccatis mortuus est. Item Aug. Nemo (inquit) tollit peccata, nisi solus Christus, qui est agnus Dei tollens peccata mundi. Hæc Aug. & po. in c. de con. dist. 4. Nemo. Item Marci. 2. & Lucæ. 5. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus. Itæ Bern. necesse est, inquit, primo omni credere, quod